Un Deposu Davasında Çevre İtirazı

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi İkinci Bölüm	21.07.2026	İhlal

ESAS NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2021/16186	Anayasa 20, Anayasa 56, 6216 SK 50

ÖZET

Evinin yanındaki un deposu alanına ilişkin imar davasında toz, haşere ve gürültü iddiaları ile sağlık müdürlüğü raporu hiç incelenmeyen başvurucu için AYM, özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ve yeniden yargılamaya karar verdi.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/un-deposu-imar-plani-cevre-itirazi-ozel-hayat-aym-2021-16186/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle aktarılmıştır. Heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

(Başvuru Numarası: 2021/16186)

Karar Tarihi: 21/7/2026

(Heyet, raportör, başvurucu ve vekil bilgileri bu derlemede yer almamaktadır.)

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru; dava konusu taşınmazın imar planında un fabrikası depolama alanından konut alanına dönüştürülmesine ilişkin meclis kararı ve bu meclis kararına yapılan itirazın reddine ilişkin kararın iptali talebiyle açılan davanın kabul edilmesi nedeniyle özel hayata saygı hakkının, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle de makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

2. Başvurucu, Hatay'ın Serinyol ilçesi, Yeşilova Mahallesi'nde yer alan E-5 kara yolu üzerinde bulunan bağımsız bölümde yaşamaktadır. Hatay'ın Serinyol ilçesi, Yeşilova Mahallesi'nde bulunan

dava konusu taşınmaz ise plan kararı gereği 50 metre genişliğindeki Antakya İskenderun Devlet Kara Yolu üzerindeki sanayi alanı ile konut adası arasında kalan yerde bulunmaktadır. Başvurucunun taşınmazının yakınında bulunan dava konusu taşınmazın Serinyol Belediye (Belediye) Meclisince konut alanından çıkarılarak un depolama alanına dönüştürülmesine ilişkin uygulama imar planı değişikliği kararları verilmiştir.

3. Başvurucu 7/7/2008 tarihinde Hatay İdare Mahkemesinde (İdare Mahkemesi) açmış olduğu iptal davasında Belediyenin 23/5/2008 tarihli işlemi ile bu işleme dayanak teşkil eden Yeşilova Mahallesi'nde kâin 617, 673 ve 693 numaralı parsellerin konut alanından çıkartılarak un depolama alanı olarak tadiline ilişkin imar planı değişikliğinin çevre düzeni planına aykırı olduğunu ileri sürmüştür. Yapılan yargılama sonucunda İdare Mahkemesi 31/12/2008 tarihinde dava konusu işlemin iptaline karar vermiştir. Kararın gerekçesinde başvurucunun plan değişikliğine ilişkin talebi hakkında imar planını onaylayan ve mevcut planda değişiklik yapmaya veya kaldırmaya yetkili olan Belediye meclisince bir karar alınmamış olduğundan ve nâzım imar planı olmadan uygulama imar planı yapılamayacağından nâzım imar planı olmaksızın dava konusu parsellere ilişkin olarak yapılan imar plan değişikliğinin hukuka ve mevzuata aykırı olduğu belirtilmiştir. Anılan karar temyiz edilmeksizin 7/4/2009 tarihinde kesinleşmiştir.

4. Bu karar sonrasında 5/2/2010 tarihinde Belediye meclisi tarafından bir limited şirkete (Şirket) ait taşınmazın un fabrikası depolama alanından konut alanına dönüştürülmesine ilişkin bir karar verilmiştir. Anılan Şirket tarafından ise bu kararın geri alınmasına yönelik itirazda bulunulmuştur. Belediye meclisince 2/4/2010 tarihinde itirazın reddine karar verilmiştir. Akabinde Şirket tarafından itirazın reddine ilişkin kararın iptali için İdare Mahkemesinde dava açılmıştır. Başvurucu ise bu davaya müdahil sıfatıyla katılmıştır.

5. Yapılan yargılama sırasında alınan bilirkişi raporunda; dava konusu alandaki gibi sanayi alanların işlevi, alansal büyüklüğü, yoğunluğu, türü gereğince kent planlaması açısından çevresel sorunlara neden olabilecek ağır ya da büyük sanayi (ham madde imalatı birimleri, petrol, maden işleme ve parlayıcı-patlayıcı üretim ve depolama gibi) birimleri olmadığı için bu gibi kullanımların kent eteklerinde veya ana ulaşım omurgaları üzerinde olmasının erişilebilirlik ve diğer kentsel işlemlere olan etkileri açısından kabul edilebilir olduğu belirtilmiştir. Bunun yanında konut dokusuyla bir arada olabileceği, dava konusu alanda öngörülen depolama alanının planın ana kararlarını zedelemediği, ayrıca işlevinden kaynaklı olarak sosyal ve teknik altyapıya ilave bir yük getirmediği ifade edilmiştir. Ayrıca idarenin yürürlükteki uygulama imar planı kararlarına uygun ruhsat ve eklerinin olduğu, buna bağlı olarak inşaatın tamamlandığı, dolayısıyla yeniden bir düzenleme yapılmasını gerektirir bir durum olmadığı vurgulanmıştır. Sonuç olarak ise dava konusu taşınmaza ilişkin 2/4/2010 tarihli meclis kararının şehircilik ilkeleri, planlama esasları ve kamu yararı açısından uygun olmadığı kanaatine varılmıştır.

6. Başvurucu; bilirkişi raporuna itiraz dilekçesinde verilen kararın daha önce kesinleşen yargı kararının uygulanmasına ilişkin olduğunu, ailesinin sahibi olduğu ve ikamet ettiği evin hemen yanında kurulan bu sanayi tesisi nedeniyle taşınmazının değerinin azaldığını, toz, haşere ve gürültüden etkilendiğini, temiz havadan ve manzaradan faydalanamadığını ifade etmiştir. Ayrıca başvurucu, dosyaya ibraz edilen Hatay Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü Çevre Sağlığı Şube Müdürlüğü

(Müdürlük) tarafından hazırlanan raporda fabrikaya yakın evlerde yapılan incelemelerde şikâyet konusu olan böceklere rastlanıldığının, bu durumun burada oturanları rahatsız ettiğinin, fabrikanın çalışması esnasında oluşan tozların çevreye zarar verebileceğinin, bu nedenle tedbir alınması gerektiğinin belirtildiğine işaret etmiştir. İtiraz dilekçesi ekinde sunulan raporda işyeri çalışırken çıkan gürültünün değerlendirmesinin yapılabilmesi için ilgili mevzuat hükümlerine göre gürültü ölçümünün yapılarak değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Başvurucu; dava konusu tesisin şehircilik ilkelerine, planlama esaslarına ve kamu yararına aykırı olduğunu iddia etmiştir.

7. İdare Mahkemesince 7/10/2011 tarihinde dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir. Kararın gerekçesinde; Şirkete ait taşınmazın imar planındaki durumunun un fabrikası depolama alanından konut alanına dönüştürülmesine ilişkin meclis kararı ve bu meclis kararına yapılan itirazın reddine ilişkin işlemin mevzuata, şehircilik ilkelerine, planlama tekniklerine, kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olmadığı sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca bilirkişi raporuna yapılan itirazların yerinde görülmediğine, raporun yeterli teknik, bilgi ve inceleme içerdiğine ve karara esas alınacak nitelikte olduğuna vurgu yapılmıştır.

8. Davalı Belediye ve yanında müdahil olan başvurucunun kararı temyiz etmesi üzerine Danıştay Altıncı Dairesi (Daire) 17/11/2016 tarihinde bozma kararı vermiştir. Kararda Daire, taşınmazın yer aldığı imar adasının konut alanı hâkimiyetinde olmasına karşın taşınmazın kullanım amacının un depolama alanı olarak düzenlendiğini, taşınmaza getirilen fonksiyonun konut hâkimiyetinde bulunan imar adası açısından uygun olmadığını, Belediye meclisinin 5/2/2010 tarihli kararı ile taşınmazın kullanım amacının konut alanı olarak düzenlenmesinin uygun olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca imar planlarındaki gelişme alanlarında on metreden dar trafik yolu açılamamasına karşın on metre genişliğinde devamlılığı olan taşıt yolunun taşınmazın etrafından dolandırılarak yedi metreye düşürülerek daraltıldığı görüldüğünden taşınmazın yeniden konut alanında konumlandırılmasına ilişkin kararın geri alınmasına yönelik yapılan itirazın reddine ilişkin işlemde şehircilik ilkelerine, planlama esaslarına ve kamu yararına aykırılık görülmediğini vurgulamıştır.

9. Şirketin karar düzeltme talebinde bulunması üzerine ise Daire tarafından yapılan incelemede 15/12/2020 tarihinde önceki kararın kaldırılmasına, temyiz talebinin reddi ile İdare Mahkemesi kararının onanmasına karar verilmiştir. Kararın gerekçesinde; dava konusu alanda öngörülen un depolama alanının plan ana kararlarını zedelemediği, imar planında değişiklik yapılmadan önce de on metre genişliğindeki imar yolunun devamlılığının Şirketin taşınmazının bulunduğu alandan sağlanmadığı, dava konusu imar planı değişikliğinde de anılan taşınmazın yanından geçen yedi metre genişliğinde yol planlandığı görüldüğünden dava konusu işlemin şehircilik ilkelerine ve planlama esaslarına uygun olmadığı sonucuna ulaşıldığı belirtilmiştir.

10. Başvurucu, nihai kararı 15/3/2021 tarihinde öğrendikten sonra 14/4/2021 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

11. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

A. Özel Hayata Saygı Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

12. Başvurucu; un depolama ruhsatı verildiği hâlde buğday deposu olarak kullanılan taşınmaz nedeniyle ailesiyle birlikte oturduğu evin zarar gördüğünü, tesis nedeniyle oluşan gürültü ve toz atıklarının dava dosyasında alınan bilirkişi raporunda dikkate alınmadığını, tesisin verdiği zararların gözardı edildiğini, sanayi tesisi sahibinin isteklerinin kamu yararına üstün tutulduğunu, başvuru konusu karar nedeniyle devletin pozitif yükümlülüklerini yerine getirmediğini belirterek sağlıklı bir çevrede yaşama hakkının ve eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

13. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) tarafından sunulan görüş yazısında; mevcut başvuruda Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri, Anayasa Mahkemesi içtihadı ve somut olayın kendine özgü koşullarının dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı sunduğu beyan dilekçesinde başvuru formunda yer alan iddia ve taleplerini yinelemiştir.

14. Sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı, esas itibarıyla Anayasa'nın ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ortak koruma alanında bulunmayan Anayasa'nın 56. maddesinde düzenlenmiştir. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi; daha önce pek çok kararında söz konusu hakkın Anayasa'nın fiziksel ve ruhsal bütünlüğün korunması ile ilgili hukuksal çıkarları ihtiva eden 17. maddesi, özel hayata ve aile hayatına saygıyı güvence altına alan 20. maddesi ve konut dokunulmazlığını düzenleyen 21. maddesi ile bağlantılı olarak ve söz konusu hükümlerde yer alan hukuksal çıkarlar üzerindeki etkisi dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir ([GK], B. No: 2013/2552, 25/2/2016, § 46; [2. B.], B. No: 2013/6587, 24/3/2016, § 43; [2. B.], B. No: 2013/6714, 21/4/2016, § 59; [2. B.], B. No: 2013/2513, 21/4/2016, § 39; [1. B.], B. No: 2015/11709, 12/12/2018, § 52).

15. Somut başvuru açısından değerlendirilmesi gereken ilk husus, başvuruya konu çevresel etkinin Anayasa'nın 20. maddesi kapsamındaki güvenceleri harekete geçirecek asgari ağırlıkta olup olmadığıdır (benzer yöndeki kararlar için bkz. B. No: 2013/2552, § 67; B. No: 2013/6714, § 82; B. No: 2013/6587, § 66; [GK], B. No: 2014/4686, 1/2/2018, § 47; [2. B.], B. No: 2018/32994, 25/5/2022, § 24).

16. Çevresel meselelerin Anayasa'nın 20. maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belirli koşullar gerçekleşmiş olmalıdır. Bu bağlamda söz konusu çevresel rahatsızlığın başvurucunun özel ve aile hayatına ya da konuta saygı hakları üzerinde doğrudan bir etkisi olması ve bu kapsamda çevresel rahatsızlığın ciddi bir boyuta ulaşmış olması şartı aranmaktadır. Ancak belirtilen bağlamda aranan asgari ağırlık eşiğinin değerlendirilmesi, somut bir zararın gerçekleşip gerçekleşmediğine göre değil söz konusu alana ilişkin incelenebilir bir sorun doğurup doğurmadığı tespit edilerek yapılmaktadır. Bu değerlendirme ise her somut olayda çevresel etkinin yoğunluğu, süresi, kişinin beden ve ruh bütünlüğü ile çevrenin genel bağlamı gibi kriterler çerçevesinde ayrıca inceleme yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Yapılan değerlendirmelerde, başvurucunun iddiaya konu çevresel etki kaynağına yakınlığı şüphesiz en önemli unsurdur (benzer yöndeki kararlar için bkz. B. No: 2013/2552, § 58; B. No: 2013/2513, § 53; B. No: 2014/4686, § 48; B. No: 2018/32994, § 25).

17. Bu kapsamda ilgili tesis, işletme veya sair faaliyet sonucu ortaya çıkan çevresel etkiler ile bireyin özel ve aile hayatı veya konutunu kullanım hakları arasında sıkı bir bağın varlığı yeterlidir

(benzer yöndeki kararlar için bkz. B. No: 2013/2552, § 69; B. No: 2013/6714, § 84; B. No: 2013/6587, § 68; B. No: 2014/4686, § 49; B. No: 2018/32994, § 26).

18. Başvurucunun, bahse konu un fabrikası depolama alanına yakın bağımsız bölüm maliki olduğu görülmektedir. Anılan sanayi tesisi nedeniyle toz, haşere ve gürültüden etkilendiğini ileri süren başvurucunun dosya kapsamına sunduğu raporda yer alan tespitler ile ortaya konulan etkiler gözönüne alındığında uyuşmazlığa konu çevresel etkiyle başvurucunun özel hayata saygı hakkı arasında sıkı bir bağın bulunduğu ve güvenceleri harekete geçirecek asgari ağırlıkta olduğu kanaatiyle başvurunun ileri sürülen ihlal iddiaları bağlamında Anayasa'nın 20. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

19. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

20. Devletin özel hayata saygı hakkını etkili olarak koruma ve bu hakka saygı gösterme şeklinde pozitif yükümlülüğü bulunmaktadır. Pozitif yükümlülük, ilgililerin çevresel mesele ile ilgili karar alma sürecine katılımı ile etkili idari ve yargısal yollara başvuru imkânı tanınmasını içeren usule ilişkin yükümlülüklerin yanı sıra anayasal hakların korunmasına yönelik maddi yükümlülükleri ihtiva etmektedir ([1. B.], B. No: 2017/33865, 1/11/2023, § 53; [2. B.], B. No: 2021/5456, 20/11/2024, § 47; [1. B.], B. No: 2021/5855, 29/4/2025, § 31).

21. Bu tür başvurularda devletin negatif veya pozitif yükümlülüklerinin birbirinden ayrılabilmesi ise oldukça güçtür. Kaldı ki söz konusu başvurularda devletin negatif ve pozitif yükümlülükleri yönünden uygulanacak ilkeler çoğunlukla aynıdır (benzer yöndeki karar için bkz. B. No: 2013/6587, § 59; B. No: 2014/4686, § 54; B. No: 2017/33865, § 54).

22. Çevresel meseleler bağlamında devletin usule ilişkin yükümlülükleri daha önce Anayasa Mahkemesinin çeşitli kararlarında ortaya konulmuştur. Buna göre muhtemel olumsuz çevresel etkilerin önlenmesi veya en aza indirilmesi amacının gerçekleştirilebilmesi için sürece dâhil olan söz konusu tarafların menfaatlerinin titizlikle değerlendirilmesi, bu değerlendirmenin sağlıklı şekilde yapılabilmesi için de ilgili tarafların sürece etkin katılımının sağlanması gerektiği tartışmasızdır (B. No: 2013/2552, §§ 61-66; B. No: 2013/6587, §§ 64, 65; B. No: 2013/6714, §§ 79-81; B. No: 2013/2513, §§ 56-61; B. No: 2015/11709, § 56; B. No: 2017/33865, § 55).

23. Anayasa'nın 48. maddesi gereğince özel teşebbüslerin millî ekonominin gereklerine uygun yürümesinin sağlanması konusunda devlete düşen bazı yükümlülükler vardır (B. No: 2013/6714, § 99). Ayrıca devletin Anayasa'nın 20. maddesi kapsamında koruyucu bir mevzuat oluşturma ödevi yanında denetleme yapma ve koruyucu fiilî tedbir ve faaliyetlerde bulunma yükümlülüğü de bulunmakta olup bu kapsamda devletin gereken tedbirleri alması gerekir. Bununla birlikte hangi tedbirlerin alınması gerektiği ve bu tedbirlerin nasıl uygulanacağı hususlarında kamu otoritelerinin geniş bir takdir yetkisi mevcuttur (B. No: 2014/4686, § 57; B. No: 2017/33865, § 56).

24. Bu bağlamda söz konusu çevresel etki kapsamında karşı karşıya gelen menfaatler arasında adil bir dengenin tesis edilip edilmediğinin tespit edilmesi gerekir. Bu alanda kamusal makamların

sahip olduğu geniş takdir yetkisi dikkate alındığında çevresel meseleler bağlamında Anayasa Mahkemesinin görevi, söz konusu çevresel rahatsızlığın nasıl sonlandırılacağı veya etkilerinin nasıl azaltılacağının bizzat belirlenmesi değildir. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi, yargısal makamlar başta olmak üzere kamusal makamların konuya gereken özenle yaklaşıp yaklaşmadıklarını ve ilgili tüm menfaatleri gözetip gözetmediklerini değerlendirmek durumundadır (B. No: 2013/2552, § 78; B. No: 2013/6587, §§ 70, 71; B. No: 2013/6714, § 87; B. No: 2013/2513, §§ 66, 67; B. No: 2015/11709, § 61; B. No: 2017/33865, § 57).

25. Başvurucu; konut alanı yakınında un depolama alanı bulunmasının toz, haşere ve gürültü açısından çevreye rahatsızlık verdiğini ve çevre düzeni planına aykırı olduğunu ileri sürdüğü iptal davasında sahibi olduğu bağımsız bölüme yakın konumda bulunan taşınmazın konut alanından çıkartılarak un depolama alanı olarak tadiline ilişkin imar planı değişikliğinin iptalini talep etmiştir. Bu davada yapılan yargılama sonucunda usulüne uygun yapılmayan imar planı değişikliğinin iptaline karar verilmiştir. Akabinde ise Belediye meclisi tarafından anılan taşınmazın imar planında un fabrikası depolama alanından konut alanına dönüştürülmesine karar verilmiştir. Bu karara karşı taşınmaz sahibi olan Şirketin açtığı ve başvurucunun da müdahil olduğu davada ise nihai kararla iptal kararı verilmiştir.

26. Olayda Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkı çerçevesinde kamusal makamların çevreyi koruma ve geliştirme, bu bağlamda gerekli önlemleri alma yükümlülüğünün bulunduğu açıktır. Bunun nasıl yapılacağı ve bu kapsamda hangi tedbirlerin alınacağı hususu, kamu otoritelerinin takdirinde olmakla birlikte hakkın ihlaline yol açılmaması için söz konusu tedbirlerin süratle, makul ve uygun bir yöntemle uygulanması da zorunludur.

27. İncelenen başvurunun koşullarında öncelikle başvurucunun kaygılarının ne denli gerçek olduğunun ve çevresel rahatsızlığın ne tür etkilerinin olabileceğinin objektif ve bilimsel verilerle ortaya konulması gerekir. Bu bağlamda başvurucu, müdahil sıfatıyla dâhil olduğu iptal davasında Müdürlük tarafından düzenlenen raporu dosyaya sunmuştur. Müdürlükçe hazırlanan bu raporda fabrikaya yakın evlerde inceleme yapıldığının, şikâyet konusu olan böceklere rastlanıldığının, bu durumun burada oturanları rahatsız ettiğinin, fabrikanın çalışması esnasında oluşan tozların çevreye zarar verebileceğinin, bu nedenle tedbir alınması gerektiğinin belirtildiği görülmektedir. Bunun yanında anılan raporda başvurucunun gürültü iddiaları bakımından ise yönetmelik hükümleri gereğince gürültü ölçümünün yapılarak değerlendirme yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca başvurucu, başvuru konusu yargılamada alınan bilirkişi raporuna karşı da itirazlarını ileri sürmüştür (bkz. § 5). Ancak verilen kararlarda imar yolları bakımından değerlendirme yapılmak suretiyle işlemin mevzuata, şehircilik ilkelerine, planlama tekniklerine, kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olmadığından iptal edilmesi gerektiği belirtilerek taşınmazın imar planında un fabrikası depolama alanı olarak yer alması gerektiği sonucuna ulaşıldığı görülmektedir.

28. Bu durumda başvurucu tarafından yargılama sürecinde ileri sürülen çevresel rahatsızlığa ilişkin esaslı itirazların yargılama makamlarınca değerlendirilmediği gibi toz, haşere ve gürültü oluşturduğu iddia edilen sanayi tesisinin bu durumlara yol açıp açmadığı bakımından da bir inceleme ve araştırma yapılmadığı anlaşılmaktadır.

29. Bu bağlamda konut alanının mevcut sanayi tesisi nedeniyle zarar gördüğü iddiası hakkında yargılama makamlarının kararlarında herhangi bir değerlendirmenin yer almaması ve bu konuda gerekli incelemelerin yapılmaması başvurucunun çevresel rahatsızlığa ilişkin iddiaları hakkında özenli bir yargılama yapılmadığı anlamına gelecektir.

30. Öte yandan başvurucu; söz konusu uyuşmazlığa ilişkin daha önce kesinleşen bir yargı kararının bulunduğunu, imar planı değişikliğinin iptaline dair bu kararın uygulanabilmesi için ilk olarak imar planının önceki hukuki durumuna getirilmesi gerektiğini ve bu kararın da kesinleşen bir başka yargı kararına dayandığı için iptalinin mümkün olmadığını ileri sürmüştür. Yargılama makamları ise başvurucunun bu iddiaları kapsamında da herhangi bir değerlendirme yapmamıştır.

31. Sonuç olarak yargılama makamlarınca başvurucunun hükmün esasına etki edecek nitelikteki iddialarına ve dosya kapsamında düzenlenen rapora yönelik esaslı itirazlarına ilişkin herhangi bir değerlendirme yapılmamış, özenli bir yargılama yürütülerek anayasal standartları karşılayan nitelikte ilgili ve yeterli gerekçelere yer verilmemiştir. Bu durumda başvurucunun menfaati ile -Belediyenin görev ve sorumlulukları kapsamında yürütmesi gereken kamu hizmetiyle ortaya çıkacak kamusal yarar ve davanın tarafı olan Şirketin menfaati bağlamında- somut başvuru özelinde karşı karşıya gelen menfaatler hususunda yargılama makamları tarafından bir değerlendirme ortaya konulmamıştır. Bu tespitler ışığında başvurucunun özel hayata saygı hakkı bağlamında kamusal makamların üzerine düşen pozitif yükümlülükleri yerine getirmediği sonucuna varılmıştır.

32. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

33. Başvurucu, yargılamanın on bir yıl sürdüğünü belirterek makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

34. Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan [2. B.], B. No: 2019/39635, 19/3/2024 kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Kanun'la 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun'a eklenen 5/A maddesi ve ayrıca anılan Kanun'un geçici 3. maddesinde yapılan değişiklik gereği 12/3/2024 tarihi itibarıyla Anayasa Mahkemesinde derdest olan yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla yapılan başvurulara ilişkin olarak ilk bakışta ulaşılabilir ve ihlal iddialarıyla ilgili başarı şansı sunma ve yeterli giderim sağlama kapasitesi olduğu görülen Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun ikincil niteliği ile bağdaşmayacağı neticesine varmıştır. Somut başvuruda da anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

35. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

36. Başvurucu; ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılması ile 350.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

37. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

38. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin özel hayata saygı hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Hatay İdare Mahkemesine (E.2010/491, K.2011/1749) GÖNDERİLMESİNE,

Ç. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

D. 487,60 TL harç ve 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 40.487,60 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 21/7/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.